

Oslava Slovácka i pohled na gaye

Aktuální nadílka **knih z jižní Moravy** přináší poetické i těžké čtení

Jana Soukupová
spolupracovnice
MF DNES

Představení nových publikací se tentokrát zaměří i na širší okruh Jihomoravského kraje, vyšly totiž dvě pozoruhodné knihy z Moravského Slovácka. Ale pestrá je i nabídka těch, které mapují různé aspekty Brna.

Kraj verbuňku a ornamentů

Vydavatelství „Nastole“ přichází s desítkami fotek vypravenou knihou nazvanou Fenomén Slovácko. Tamní rodák a publicista Zdeněk Šmýd, věnující se mnoho let svému kraji, pro ni zvolil podtitul „Vše, co potřebujete vědět o kraji verbuňku a barevných ornamentů“, a nejen po této stránce mu jeho rodiště nemohlo poskytnout lepší materiál k hrdému vykreslení všech zdejších krás a pamětihodností.

Od Břeclavi po Moravské Kopanice se totiž v jeho referátu ocitlo to nejpříťažlivější, čím tato země očí-

vidně disponuje a nad čím tak vzdychají i lidé odjinud. Nádherné kroje, skvělé víno, otevřená a veselá nátura zdejších lidí, dodnes přirozeně žitý folklor... Zkrátka kraj ovlivněný povahou, zájmy a výsledky práce „lidí odchovaných zdejším výborným vínem s ryzím starobylým nářečím, zvyky a překrásnými písněmi domácinů“, jak cituje kniha etnografa Josefa Klvaňu.

Šmýd se tomu všemu věnuje historicky i ze současného pohledu. Nezapomíná na dnešní osobnosti kraje, hudbu, folklor, architekturu, řemeslo, festivaly, přírodní krásy, památky, turistiku, recepty, sportovní úspěchy a možnosti. Fotografický doprovod, mapky i webové odkazy to vše povyšují na užitečnou knihu, která může být vítaným dárkem nebo potěchou kupujícího.

Drsné zpravědi s nadějí

Kousek od Brna – v Želešicích – sídlí nakladatelství Dcera sestry vydávající knihy „s přesahem pro ženy a muže, co milují ženy“. Takto orientované publikace, převážně od zdejší hlavní autorky Kamily Hladké, pokaždé splnily toto zadání a nezapomínají se jí ani novinka nazvaná Domů? Příběhy bývalých vězeňkyň.

Hladká si pro tento autentický projekt vybrala pětici žen, které byly nepříliš dávno uvězněny v různém věku a za různé činy, ačkoliv důvody, proč ve vězení skončily, se často opakují. Autorka svůj jinak čistě publicistický styl zpestřila i slovníkem jednotlivých žen, kterým jí patrně samy své životní příběhy zvládly odvyprávět.

Všechny, kromě první z nich – Jarky, která zemřela nečekaně loni na jaře, se navíc nalézají ve stadiu, kdy to s nimi po mnohdy příšerném dětství, krušném dospívání a strašných rodinných či partnerských průvizech vypadá nadějněji. Tedy že se jim víceméně podařilo zbavit

Domů? Příběhy bývalých vězeňkyň Kamila Hladká sepsala pestré a drásavé příběhy pěti vězeňkyň. Vyšla je ve svém nakladatelství Dcera sestry. Cena: 399 Kč

se příživnického a násilného partnera, vymanit se z drogové či alkoholové závislosti a sblížit se s rozvrácenou rodinou. Knihu doplňuje úvod bývalého vězeňského dozorce a dlouholetého sociálního pracovníka nejen v oblasti vězeňství Jiřího Gajdoše a umělecky laděné dokumentární fotografie Karly Zoufalé.

Nekonvenční sonda do minority

Spisovatel a novinář Vratislav Maňák je známý svými ostrými, otevřenými a nekonvenčními texty, z nichž nikterak nevybočuje ani jeho čerstvý soubor „sociologických reportáží“ S Wittgensteinem v gay sauně, vydaných brněnským nakladatelstvím Host. Autor se tu opět nemaže s nikým a nicím, ale samozřejmě ani sám se sebou.

Svůj otevřeně a zásadně „teplý“ úhel pohledu zdůvodňuje možnost optikou minority, zde té své homosexuální. A daří se mu skutečně brilantně proniknout k těm „je-

jich“, ale i „naším“ mnohdy nesnadno přiznáváním motivací či pozadí našich skutků a názorů. Pro Brno je navíc až pikantní shledat se s důvodem, proč gayové tak milují opery a velké (nejen) operní divy, při ohlédnutí za opulentní inscenací Händelovy opery Alcina v Národním divadle Brno.

Vtipně, bystře, nekonvenčně a vždy také se sociologicko-filozofickým přesahem jsou podány i pohledy na gay sauny v Budapešti a ve Vídni, ale také na historická i současná místa „teplých“ styků v Praze nebo opravdu divoká jízda berlínskými nekonvenčními kluby v čele se slavným KitKatClubem, kde se drogami a sexem všeho druhu věru nešetří. Zvláštní, ale velmi objevnou kapitolou je pak závěrečná Fragment a zkroušené srdce, kde se kromě jiného dostane i na vysvětlení, proč v dnešní době svět opět zažívá vzestup ultrakonzervativních populistů. Zkrátka jde o chytřé a jinde těžko nalezitelné čtení.

S Wittgensteinem v gay sauně Nakladatelství Host vydalo soubor objevných „sociologických reportáží“ Vratislava Maňáka. Cena: 399 Kč

S láskou V. Mladé výtvarnice Kateřiny Illnerové vyšel v brněnském Hostu komiks o babičce magicky cestující za svou vnučkou. Cena: 399 Kč

Po světě za vnučkou

V širší nominaci na literární cenu Magnesia litera se ocitl brněnským Hostem vydaný komiks mladé výtvarnice Kateřiny Illnerové S láskou V. Knížka o vnučce, díky jejímž zasílaným pohlednicím se za ní na nejružnější fantastní cesty vydává i stará babička se svým líným kocourem, vznikl původně jako diplomová práce mladé a dnes už oceňované umělkyně.

Ačkoliv výtvarná stránka díla je osobitá a vtahující, nestačilo by to. Čím Illnerové nevelká publikace vyniká, je laskavý a přitom na dobře známých reáliích postavený příběh milující babičky s vnučkou, jakkoliv zde samozřejmě působí jak klíčové kouzlo „teleportační“ pohlednice, tak magické zvláštnosti cizích krajín. Nakladatelství doporučuje knížku dětem od osmi let.

S láskou k hudbě i s morálkou

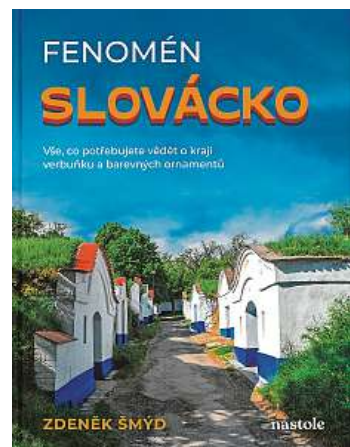
Slovácký rodák Lubomír Větršíšek, dodnes žijící ve Strážnici, se po knize Dva roky v hajzlu, v níž ličil léta povinné vojenské služby, opět vrátil ke vzpomínkám na svoje dětství a hlavně mládí. To sice prožil coby ročník 1964 z velké části v dusných časech normalizace, ale zároveň s láskami, přátelstvími, povinnostmi, neštěstími a hlavně nadšeně navštěvovanými hudebními festivaly, koncerty či undergroundovými akcemi. Ty ovšem několikrát končily perlrustacemi tehdejších represivních složek, kdy policie účastníky i oficiálně povolených akcí zřezala pendrekem a rozvázala je antony mnoho kilometrů daleko do lesů slováckých hor.

Autor je profesí elektromontér a co do stylu opravdu nejde o žád-

ného Karla Čapka. Ale jeho kniha nahrazuje své beletristické nedostatky jednak velkou upřímností i otevřeností a nikoliv v poslední řadě pevnými morálními postoji. Ty si totiž Větršíšek osvojil a prokázal už jako mladík a neztratil je ani v dnešní turbulentní době, kdy neváhá přehodnotit své mínění o kdysi zbožňovaných písničkářích či hudebnících, u kterých se po změně režimu vyjevil jejich pravý charakter. Navíc vrací pamětníky osmdesátých let minulého století do oné doby opravdu autenticky. Se vším dobrým a mnohým špatným, co tehdy prožil nejen on sám. V čemž mu pomáhají dobové fotografie i úryvky z tehdy slavných písňových textů.

Srdce chuligána Knihu normalizačních vzpomínek na mládí vlasatého vyznavače rocku, folku a blues Lubomíra Větršíška vydal brněnský Host. Cena: 429 Kč

Fenomén Slovácko Nastole vydává pestrout knihu svým rodným krajem okouzleného publicisty Zdeňka Šmýda. Cena: 399 Kč